

Република България
Общинска администрация
Бойница

Interreg - IPA CBC
Bulgaria - Serbia

Проект СВ007.2.32.050
„Инициатива за опазване на Почвите Сега! ИОПС“

ОБУЧЕНИЕ

за опазване на почвите

**Технически модул: Опазване на почвите и
устойчиво развитие на селското стопанство**

**Гр. Белоградчик,
09-10.10.2019 г.**

The project is co-funded by EU through the Interreg –IPA CBC Bulgaria-Serbia Programme.

Република България
Общинска администрация
Бойница

Interreg - IPA CBC
Bulgaria - Serbia

ЗАЩИТА И УПРАВЛЕНИЕ НА КУЛТУРИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ, СТАНДАРТИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ЗЕМЯТА В ДОБРО ЗЕМЕДЕЛСКО И ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ

Съдържание на презентацията

- Въведение;
- Метод за защита на културите основан на пестициди;
- Влияние на пестицидите върху почвите и алтернативни методи;
- Екологични методи за управление на културите;
- Преглед на управлението на мерките за растителна защита в областите Зайчар и Видин;
- Добри практики за растителна защита в ЕС;

ВЪВЕДЕНИЕ

Основната цел на класическото селскостопанско производство е да увеличи максимално добива на единица земеделска площ. За да постигне тази цел, то изразходва огромни количества невъзобновяеми природни ресурси и енергия в своя производствен процес, както и различни видове агрохимикали - пестициди, минерални торове и др.

Пестицидите са химически съединения или смеси, които се използват за елиминиране, контрол и унищожаване на растителните и други видове вредители. За разлика от повечето замърсители, които се въвеждат в околната среда без конкретна цел, пестицидите се въвеждат с намерението да помогнат на хората в „борбата“ с вредните микроорганизми и многобройни вредители с цел увеличаване на добивите. Влиянието на пестицидите върху биоценозата и околната среда като цяло е много сложно и разнообразно.

ВЪВЕДЕНИЕ

В областта на селското стопанство, според Световната Хранителна Организация (СХО), загубите в растителното производство, от различни вредители са около 28%, което ясно показва, че използването на пестициди и продукти за растителна защита е необходимо, за да се намалят загубите и да се гарантира безопасно производство.

От друга страна, пестицидите представляват определен риск за хората и околната среда, така че целта е да се сведе до минимум този риск, за да се произвежда здравословна храна.

Правилното прилагане на пестицидите е основа за успешна защита на растенията и опазване на околната среда, което допринася за по-добра ефективност на пестицидите, както и икономически обосноваването им приложение.

ВЪВЕДЕНИЕ

Правилното прилагане на пестициди, освен всичко друго, включва:

- Прилагане в съответствие с регистрацията на пестициди;
- Прилагане в съответствие с обявените инструкции за употреба;
- Прилагане в съответствие с принципите на добрата селскостопанска практика и интегралната растителна защита;
- Използване по начин, който не застрашава здравето на хората и животните и избягване на ненужно използване на продукти за растителна защита;
- Прилагане по начин, който няма да застраши околната среда.

Подходящи мерки за опазване на култивираните растения

- Намаляване на замърсяването на околната среда чрез рационализиране използването на пестициди;
- Прилагане на пестициди в съответствие с изискванията на политиката за прилагане на химичните вещества на ССП (Световна Селскостопанска Практика) политика за прилагане на химикали;
- Спазване на националното и международното законодателство по отношение на прилагането на пестициди при опазването на култивираните растения и гори;
- С цел защита и опазване на околната среда, ще се използват алтернативни решения, в рамките на възможностите при прилагането на пестициди за защита на култивираните растения или чрез комбиниране на прилагането на пестициди и други методи.

Влияние на пестицидите върху почвите и алтернативни методи

Съдбата на пестицидите в околната среда се влияе от процеси, които могат да бъдат групирани в три части:

- адсорбция (свързване на пестициди с минерални и органични почвени вещества)
- разграждане (химическо, фотохимично и микробиологично)
- транспорт (движение на пестициди в околната среда - изпаряване, промиване, изплакване и приемане от растенията)

Влияние на пестицидите върху почвите и алтернативни методи

Намаляването на употребата на агрохимикали, особено на продукти за растителна защита, пестициди, за да се постигне успешна защита на култивираните растения се свежда до прилагането на превантивни и репресивни мерки за предотвратяване на появата и потискане на болести, вредители и плевели. Превантивните мерки, означават премахване на условията за развитие на вредни организми и осигуряване на добра жизненост и устойчивост на култивираните видове. Сред превантивните мерки могат да бъдат разграничени следните: реинициация на растителни видове, подбор на толерантни и устойчиви генотипове на сортове и хибриди, използване на здрави, декларирани семена и посадъчен материал, правилно манипулиране на семена и посадъчен материал, правилно въздействие върху семената и посадъчния материал, поддържане на благоприятен воден режим на култивираните растения, запазване на биологичното разнообразие.

Влияние на пестицидите върху почвите и алтернативни методи

Механичните мерки включват различни процедури за физическо отстраняване на вредни организми, създаване на ловни и феромонови капани. Използването на тези мерки има за цел поддържане здравето и годността на култивираните растения и получаване на рентабилна селскостопанска продукция.

Борбата с плевелите е мярка, която има най-голямо влияние върху замърсяването на почвата и косвено, на водни течения. Поради тази причина намаляването или пълното премахване приложението на хербициди, с цел защита на културите и насажденията, трябва да бъде всеобхватно и комбинирано с множество мерки. Всички мерки за борба с плевелите могат да бъдат разделени на косвени и директни. Сред косвените мерки, много важно е правилното третиране на различни отпадъци и остатъци в селското стопанство, правилното отглеждане и използване на оборски тор и компост, унищожаване на плевелни растения върху неземеделски повърхности и поддържането на селскостопанските машини, съоръженията и стопанските дворове, засяването на чисти семена.

Влияние на пестицидите върху почвите и алтернативни методи

Директните мерки за борба с плевелите, включват прилагането на агротехнически мерки (обработване на земята, обработване на стърнища, подготовка на почвата преди сеитба, торене, сеитба и сеитбообращение...), биологични мерки (заразяване на плевелите с някои фитопатогенни организми или размножаването на насекоми и акари), физически мерки (използване на мулчиране, механични, пневматични и термични мерки, т.е. прилагането на пламък) и химически мерки (прилагане на хербициди и арборициди). Всички тези мерки, създават благоприятни условия за по-бързо развитие на съответната култура и я правят по-устойчива на плевели.

Екологични методи за управление на културите

Човечеството търси отговор на въпроса как да интегрира земеделието в цялостното икономическо развитие, като в същото време опазва околната среда? Отговорите, през последните десетилетия, са в развитието на така нареченото алтернативно производство, като: интегрирано земеделие, биологично земеделие, устойчиво земеделие, устойчиво почвено земеделие, биодинамично земеделие, земеделие "Отрязване и Изгаряне", градско земеделие.

Интегралното земеделие е подход към производството, при който пестицидите и минералните торове се използват експертно и по рационален начин. Въпреки, че е с една крачка пред конвенционалното земеделие, то все още има вредно въздействие върху екосистемата, но в много по-малък мащаб от конвенционалното земеделие.

Екологични методи за управление на културите

Органичното земеделие е познато на мнозина и като органично производство, тъй като се основава на принципите за опазване на човешкото здравео, качеството на почвата и екосистемите. Неговите производствени методи разчитат на производствените ресурси от биоразнообразието без използване на синтетични ресурси, продукти и материали. Органичното земеделие произвежда храна без използването на минерални торове, генетично модифицирани организми (ГМО), пестициди и други химически продукти. Цялата производствена система развива устойчива агроекосистема, основана на естествената устойчивост на растенията, животните и почвеното разнообразие. Както в света, така и в нашия регион такова земеделие става все по-разпознаваемо и икономически по-интересно за земеделските производители и фермерите.

Екологични методи за управление на културите

Устойчивото земеделие означава производство на храни, фибри или други растителни или животински продукти, използвайки земеделски техники, които защитават околната среда, общественото здраве, човешката общност и спазват принципите на хуманното отношение към животните. Тази форма на земеделие дава възможност за производство на здравословна храна, без да се компрометират производствените ресурси за бъдещите поколения и им предоставя възможността да направят същото. Концепцията за производство, в растениевъдството и животновъдството, се основава на неизползването на токсични химически препарати, синтетични торове и (ГМО) семена. Почвата, водата или други природни ресурси се използват рационално. Прилагат се техники за сеитбообращение, опазване на почвата или пасищата. Създават се така наречените устойчиви стопанства с основна цел опазване на биологичното разнообразие. Тази форма на производство в света все още не е на нивото, на което трябва да бъде. Основната причина за това е слабата икономическа печалба.

Екологични методи за управление на културите

Биодинамичното селскостопанско производство се основава на тезата на Щайнер за съществуването на „поминок“ при селскостопанските култури и земи и всяко имение или ферма трябва да бъде цялостна система и определен балансиран организъм. Тази форма на земеделие напълно елиминира отглеждането в монокултурата. Биодинамичната ферма използва всички производствени методи, както в биологичното производство. Това означава, че не се използват пестициди, хербициди или други защитни средства. Ускорява се плевенето, прави се компостиране, създава се съвместимост с растенията, интегрират се култури и добитък, а почвата се изорава и обработва с минимална употреба на механизация. Тя включва различни начини за подготовка на почвата и компоста и използване на астрологичния календар за определяне на времето на засаждане и прибиране на реколтата. По-конкретно се използва календарът за сеитба на луната.

Екологични методи за управление на културите

Устойчивата земеделска земя, както подсказва името това е производство, което поставя най-важния земеделски ресурс - земята, на преден план. Тя се основава на няколко принципа, които имат за цел да експлоатират земята и да запазят нейното качество, както и околната среда в дългосрочен план. Първият основен принцип се отнася до минималната механична обработка на земята, спиране на ерозията и предотвратяване на загубата на необходимата влага в почвата. Вторият принцип е подобен на първия, но се отнася само за горния почвен слой и управлението на така наречения горен пръст, при който се прави опит за създаване на постоянно органично покритие, което да даде възможност за растеж на организмите чрез разлагане на органична материя в структурата на почвата, което е желателно за повишаване на високото ниво на органична материя която ще действа като тор в почвата. И третият принцип, който се основава на практиката на сеитбообращение с повече от два вида зърнени култури като ротационни култури, които биха действали като естествени инсектициди и хербициди срещу вредители и отделни култури.

Екологични методи за управление на културите

Намаляването на обработваемата земя и увеличеното търсене на храна доведоха до формирането на нова концепция за земеделско производство в съвременните условия, така нареченото градско земеделие. На покривите на сгради, изоставени сгради и зали или в частни градини всяко парче пръст се използва за отглеждане на екологично чисти плодове и зеленчуци. В развитите страни все по-често се появяват така наречените търговски оранжерии в жилищни сгради, собственост на компании, които разпространяват тези парникови продукти на близкия пазар под името „бързо и свежо“. Нарастващото присъствие на архитектурни планове, които обръщат голямо внимание на развитието на зелени вертикални градини в големите градски райони, показва, че такова земеделие има устойчива концепция в бъдещето.

Добра земеделска практика

Едно от решенията за намаляване на замърсяването на околната среда (почва, вода, въздух) и като част от тази дейност в земеделското производство се крие в прилагането на добри земеделски практики (ДЗП). Добрата земеделска практика се основава на контрола на критичните точки и качеството на продуктите, дадени съгласно регламентите на Световната здравна организация. Предимствата на добрата земеделска практика са: за малки, средни и големи производители, чрез добавената стойност на всички продукти и по-лесен достъп до пазари, за потребителите чрез по-качествена и по-здравословна храна, като за всички останали по-добра среда. Концепцията за добра селскостопанска практика включва прилагането на знания за използването на природни ресурси на устойчиви принципи за производство на безопасни, здравословно безопасни храни и други земеделски продукти, по хуманен начин и с осигуряване на икономическа жизнеспособност и социална стабилност.

Добра земеделска практика

Принципите на добрата земеделска практика определят параметрите и стойностите, които трябва да се спазват в рамките на производствената система и периодично да се контролират от надзорните институции. Добрата земеделска практика определя начина на работа и производство за всяка производствена система, винаги спазвайки спецификата на дадена агроecosystema.

Една от най-важните области на Добрата земеделска практика е почвата. Това е така, защото физико-химичните свойства и биологичната активност на почвата са ключови за поддържането на селскостопанската производителност. Управлението на почвата позволява минимизиране на загубите на качеството на почвата, а след това загубите от ерозия, оттичане и отводняване на повърхностни и подземни води.

Добра земеделска практика

Физическата и химическата структура и биологичната активност на почвата определят нейното плодородие и са важни за поддържане на почвената производителност. Поддържането и повишаването на почвеното плодородие, наред с други неща, се постига чрез минимизиране на загубата на почвени частици и хранителни вещества чрез ерозия, оттичане и тяхното проникване в подземни води. Такива загуби, представляват неефективно и неустойчиво управление на почвата като природен ресурс. Устойчивото земеделско производство има тенденция да повишава биологичната активност на почвата и да защитава заобикалящата флора и фауна.

Добра земеделска практика

Добрата земеделска практика по отношение на управлението на почвата предполага:

Управление на производството в почвения потенциал, като същевременно се записват приносите и резултатите от всяка организационна единица;

Поддържане и подобряване на органичната материя в почвата, като се използва подходящо сеитбообращение и рационално използване на механичното обработване;

Поддържане на растителна покривка за намаляване на вредните ефекти от ерозията;

Прилагане на агрохимикали на органични и неорганични торове в адекватни количества, срокове на годност и методи, които отговарят на агротехническите изисквания, гарантиращи здравето на хората и здравословната среда.

Добра земеделска практика

Един от водещите принципи на Добрата земеделска практика, земеделското производство, трябва да спазва правилния подбор на култивираните видове и сортове с подходяща ротация на културите, в съответствие с екологичните условия и изискванията на пазара, но със запазване плодородието на почвата и прилагането на всички превантивни и предпазни мерки.

Също така, един от основните принципи на добрите земеделски практики е защитата на културите. Поддържането на добро здраве на реколтата изисква дългосрочна стратегия за управление на риска, като се използват всички мерки за биологична безопасност (видове устойчиви на вредители и болести, сеитбообращение, естествени коридори за добри насекоми и минимална употреба на пестициди и други химикали) е основата за опазване на околната среда.

Преглед на управлението на мерките за растителна защита в областите Зайчар и Видин

Област Зайчар

В района на област Зайчар над 98% от земеделската земя се обработва от земеделските стопанства, а останалата част от производството се извършва в рамките на три компании, които обработват над 3000 хектара. На парцелите на Земеделския имот "Зайчар", действащ в рамките на групата "Агромаркет" се отглеждат плодове и зърнени култури. Зърнени култури, плодове и животни се отглеждат на парцелите на "Делта Аграр" Зайчар, в рамките на "Делта Холдинг", а зърнопроизводство в селскостопанската ферма "Салаш" в Салаш.

Преглед на управлението на мерките за растителна защита в областите Зайчар и Видин

Област Зайчар

В наблюдаваната зона в своята област на дейност работят и две земеделски експертни служби: ПСОС „Агрознание“, ПСОС „Полжосервис“ с повече от 10 съветници, специалисти по растениевъдство. Освен това функционират над 20 селскостопански аптеки, в които работят над 25 селскостопански инженери, предимно специалисти по растителна защита. В наблюдаваната територия дейностите, възложени от държавата, се изпълняват от Института за обществено здраве „Тимок“ Зайчар. Също така здравните инспекции на култивираните растения се извършват от трима инспектори на Дирекция за растителна защита към Министерството на земеделието на Република Сърбия.

Преглед на управлението на мерките за растителна защита в областите Зайчар и Видин

Област Видин

В наблюдавания район, оторизираната организация, РИОСВ Монтана, контролира и следи ситуацията и предприема мерки за опазване на почвата. Състоянието на почвата включва извършване на проверки за запазване, подобряване на структурата и плодородието на почвата. Освен всичко друго, защитата на почвата включва дейности на засилен контрол:

- контрол по съхранение и употреба на препарати за растителна защита;
- опазване на почвата от водна и ветрова ерозия;
- контрол за опазване на хумуса от разхищение;
- рекултивиране на нарушени терени.

Преглед на управлението на мерките за растителна защита в областите Зайчар и Видин

Област Видин

Въз основа на установената ситуация РИОСВ-Монтана изисква вземането на мерки за ограничаване на замърсяването на почвата, сред които в зависимост от вида на почвата, могат да бъдат:

- използването на биоторове за спиране на по-нататъшното разграждане и повишаване плодородността на почвата;
- насърчаване използването на пестициди (хербициди, почвени инсектициди ...), които не оказват отрицателно въздействие върху почвата;
- въвеждане на биологично земеделие.

Допълнително ще разгледаме накратко и Наръчника за практическо прилагане на условията за поддържане на земята в добро екологично и земеделско състояние(ДЗЕС), одобрен със Заповед на министъра на МЗХГ от 2016 г.

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

НАЦИОНАЛНИ СТАНДАРТИ	МЕРКИ, ПРЕПОРЪКИ
1. За опазване на почвата от ерозия	
<p>В земеделското стопанство с уникален идентификационен номер и обработваеми площи с размери над минималния според схемата за подпомагане (1ха за Схемата за единно плащане на площ/СЕПП; 0,5ха за други) е задължително в общата сеитбооборотна площ да се включат минимум 40% култури със слята повърхност с изключение на площи за производство на тютюн.</p>	<p>Противоерозионните сеитбообръщания; Уплътнени с предкултури сеитбообръщания; Подходящи обработки; <i>При трайните насаждения</i> Затревяването на междуредията на овощните градини; Мулчиране и зелено торене на овощните градини.</p>

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

1.2. За отглеждане на земеделски култури се забранява използването на крайречни площи на разстояние по-малко от 5m от реката.

Поддържането и възстановяването на крайречните местообитания

В отговор на климатичните промени:

Промяна на цялостните технологии в земеделието (дати на сеитба, продължителност на вегетация, норма на торене, потребности и режими на напояване и т.н.)

1.3. Задължително е запазването и поддържането на съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделски парцел и сключването на споразумения между земеползвателите на даден физически блок.

При проверка от Техническия инспекторат на Държавен фонд земеделие – Разплащателна агенция за всички блокове със съществуващи трайни тераси ще се изисква представяне на сключеното споразумение, което трябва да обхваща най-малко посочения период.

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

2. За запазване на органичното вещество

2.1. На един земеделски парцел се забранява монокултурно отглеждане за повече от две поредни години на лен, слънчоглед, захарно цвекло, грах.

2.2. Задължително е стърнищата от полски култури да се заорават в почвата за създаване на благоприятни условия за трансформиране в органично вещество и се забранява тяхното изгаряне.

Сеитбообращение

Обработка на почвата;
Използване на следжътвените остатъци за торене;
Нарязване и разхвърляне на сламата по площта, с последващо заораване.

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

3. Запазване структурата на почвата

3.1. Забранява се използване на земеделска техника в парцели с преовлажнена почва.

Правилна обработка на почвата;

Естествено възстановяване;

Внасяне на органични вещества в почвата;

Сеитбообращение - включването в сеитбооборота на люцерна, детелина и фуражни треви подобрява почвената структура;

Промяна дълбочината на оранта;

Подбиране на методи за обработка с ограничаване или пълно премахване на оранта (минимални или нулеви обработки на почвата;

Използване на специални земеделски машини: продълбочители (дълбоко) разрохвачи, параплугове;

Правилна организация на движението на техниката в полето.

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

4. Осигуряване на минимално ниво на поддръжка на естествените местообитания

4.1: Земеделски стопани, ползващи постоянно затревени площи (пасища и ливади), са длъжни да поддържат минимална гъстота от 0,15 животински единици на хектар (ЖЕ/ха) или да извършват минимум 1 коситба за съответната година - до 15 юли за равнинните райони и до 15 август за планинските райони включени в обхвата на необлагодетелстваните планински райони.

Рационално и щадящо използване на ливадите и пасищата;
Височината на растенията при паша да е съобразена с типа на пасищата, вида на животните, почвено – климатичните условия и сезона;
Дадена площ да се изпасва за не повече от: 4-6 дни от говеда и 6-8 дни от овце;
Да се осигурява необходимото време за покой и израстване на тревите, който е различен за различните сезони и зависи от типа на тревостоите и почвено –климатичните условия;
Броят на животните на единица площ да е съобразен с продуктивните възможности на пасищата и с вида на животните;
През пролетта пашата да започва, когато пасищата са добре просъхнали;
През есента да се прекратява около месец преди настъпване на трайните застудявания, за да израснат тревите и се подготвят за успешно презимуване;
Грижите за пасищата да не са епизодични.

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

4.2. Задължително е постоянните пасища и ливади да се почистват от нежелана храстовидна растителност. Да се провежда борба с агресивни и устойчиви растителни видове - орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*), аморфа (*Amorpha fruticosa*) и къпина (*Rubus fruticosus*). За земеделски земи (затревени площи) с висока природна стойност, земите попадащи в националната екологична мрежа Натура 2000 и защитените територии, в зависимост от завареното положение на ливадата или пасището се разрешава да се оставят мозаечно разположени единични или групи дървета храсти и/или синори, до 25 % от общата затревена площ.

Борба с плевелите и вредната растителност;

Поддържане на полуестествените тревни площи чрез традиционните земеделски практики (паша и/или косене);

Повърхностно подобряване на терена;

Подобряване на естествените ливади и пасища чрез оптимизиране на минералното торене;

Органично торене на естествените ливади и пасища;

Подсяване на деградирани ливади и пасища;

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

4.3. Задължително е да се запазват съществуващите полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.

Опазване на местообитанията на животинските и растителни видове
Съхраняване на традиционния облик на селските райони

4.4. Задължително е опазването на земеделски площи в близост до гори от навлизането на дървесна и храстовидна растителност в тях.

Контролиране на разпространението на храсти и дървета;
Косене на ливадите, за да се избегне появата на по-агресивни тревни видове, храсти и дървета.

Условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

5. За опазване и управление на използването на водите

5.1. При използване на вода за напояване, земеделският стопанин трябва да притежава съответния документ за право на ползване (разрешително, договор и др.).

Разрешителните режими за водоземане и ползване на водни обекти нормативно са регламентирани в Закона за водите, чл. 52.

Добри практики за растителна защита в ЕС

ЕС има едно от най-напредналите законодателства за химикали в света, наречено РОРОХ/REACH (Регистрация, Оценка, Разрешаване и Ограничаване на Химикали/Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals). Всички химически вещества, произведени или внесени в ЕС, трябва да бъдат регистрирани в Европейската агенция по химикали, разположена в Хелзинки. В противен случай, те не могат да се продават в ЕС. Особено строги разпоредби се прилагат за най-опасните продукти. Компаниите са отговорни за оценката и управлението на всички рискове от химикали, използвани или продавани в ЕС, и за предоставянето на подходящи съвети за безопасност на клиентите при боравене с химикали.

Добри практики за растителна защита в ЕС

Дали да се използват пестициди, какво и колко, е икономическо решение? Понякога е по-икономично да приемем присъствие на малко патогени, вредители и плевели, отколкото да ги третираме. Преди това обаче трябва да бъде определен праг на вредителите за всеки отделен вредител (патоген, вредител или плевелен вид), тоест броят на екземплярите или повредената зона, които могат да застрашат производството на определено култивирано растение. Времето, в което става изгодно да се използват пестициди, се описва като „праг на икономически разходи“. Само въз основа на тези два параметъра, както и консултация със специалист по растителна защита, могат да се предприемат мерки за химическа защита, основани на правилата за добра земеделска практика за растителна защита.

Добри практики за растителна защита в ЕС

Добрите практики за растителна защита (ДПРЗ) са:

- подбор, дозировка и времетраене на приложението на продукти за растителна защита (пестициди) върху растения и растителни продукти, за да се гарантира ефективна защита с възможност за биологични и агротехнически мерки за защита;
- всеки пестицид на пазара на ЕС трябва да бъде одобрен за определени употреби от регулаторните органи, както от ЕС като цяло, така и от всяка отделна държава-членка на ЕС, т.е. дирекцията по безопасност на храните, ветеринарни и фитосанитарни въпроси, дозиране и инструкции, подходящи за съответните условия;
- опаковката или листовката трябва да съдържа основна информация за начина на използване, рисковете и дейностите, които трябва да се предприемат при спешни случаи (разливане, отравяне);
- всяко регистрирано стопанство трябва да има квалифициран специалист, който ще даде разяснения относно използването и предпазните мерки, които трябва да бъдат взети;
- създадена е система за водене на история (дневник), според която доставчикът и ползвателят на пестицида трябва да водят отчет за това кой пестицид е използван, къде, кога, за какво и в какво количество;
- постоянно организиране на програми за обучение, за да се обучат фермерите как да използват пестициди безопасно, ефективно и в съответствие със закона.

Добри практики за растителна защита в ЕС

Спазването на правилата на ДПРЗ гарантира, че пестицидите:
действат ефективно и имат безобиден ефект:

- за здравето на хората и животните
- към пряка или косвена среда
- за растения или растителни продукти и не се натрупват в почвата и в хранителната верига
- до повърхностни и подземни води
- към нецелеви организми
- не причиняват ненужна вреда, която подтиска както биоразнообразието, така и екосистемата.

Добри практики за растителна защита в ЕС

Правилната употреба на пестициди гарантира предотвратяване на:

- приложение върху други култивирани култури или други нецелеве растения
- негативни последици от неадекватно почистване на пръскачките между две употреби
- приложения в неподходящ етап от развитието на растенията
- прилагането на недостатъчна консумация на вода
- неконтролирана обработка при подходящи температури
- недостатъчна защита на растенията или растителните продукти от вредни организми или тяхното влияние

Добри практики за растителна защита в ЕС

Следвайки правилата на ДПРЗ, се осъзнава, че третирането предотвратява излагането на хора, както и домашни животни на пестициди и зачита интервала от време от използването на пестициди до:

- сеитба или засаждане на култура, която трябва да бъде защитена
- сеитба или засаждане на следващата култура при сеитбообращение
- периодът, през който на лица или животни е позволено да влязат в третираната зона (период на изтегляне от работа)
- бране, прибиране на реколтата, косене, събиране и преработка на съхраняваните земеделски продукти (период на изтегляне)
- употреба или консумация на продукта.

Добри практики за растителна защита в ЕС

Добрата земеделска практика в защитата на културите предотвратява достигането на пестициди по време на третирането до:

- водоизточници, водотоци, кладенци, езера, морски и други повърхностни и подземни води
- съоръжения за доставяне на питейна вода
- до съседни култури и друга земеделска почва
- съоръжения, където живеят хора
- съоръжения, където се отглеждат домашни животни, диви животни или други нецелеве съоръжения

Добри практики за растителна защита в ЕС

Следвайки правилата на ДПРЗ, които са в сила в страните от ЕС, е установено, че поне 48 часа преди третиране с пестициди, които са опасни за пчелите, особено по време на цъфтежа на културите, потребителят трябва да информира обществеността и особено пчеларите за:

- дата и прогнозен час на третиране
- търговското наименование на пестицида
- името на потребителя на пестициди
- информация за мястото на третиране

По време на третиране с пестициди, които са опасни за пчелите, при многогодишни насаждения, ако плевелните видове цъфтят, те трябва да бъдат отрязани или контакта им с пестициди да бъде предотвратен по друг начин.

по време на цъфтежа им, културите не подлежат на третиране със систематични пестициди, опасни за пчелите. Контактните пестициди, опасни за пчелите по време на цъфтежа на културите, се прилагат само през нощта, започвайки от два часа след залез до два часа преди изгрев.

Добри практики за растителна защита в ЕС

ДПРЗ е посветена на защитата и на друг, много важен ресурс - **водата**. Също така се предписва, че прилагането на пестициди и тяхното приготвяне:

- не трябва да се извършва в близост до източници на вода, водопроводи, кладенци и други повърхностни и подземни води, както и съоръжения за водоснабдяване с питейна вода, но според предупреждения и указанията на етикета.
- остатъците от пестицидния разтвор не се изливат във водоизточници, повърхностни или подземни води. Водата, използвана за измиване на устройството за прилагане на пестициди, трябва да се разпръсква върху обработената повърхност, или да бъде третирана като опасен отпадък в съответствие със закона, уреждащ управлението на отпадъците.
- третирането не трябва да се извършва в близост до водозащитни зони в съответствие със закона, който регулира защитата на водата в съответствие с инструкциите за употреба и тези на етикета
- след употребата на пестициди, празните контейнери се обработват в съответствие с инструкциите на етикета
- опаковки, съдържащи остатъци от пестициди, замърсени с пестициди отпадъци и пестициди с изтекъл гаранция или срок на годност, се третират като опасни отпадъци в съответствие със закона, уреждащ управлението на отпадъците.

Република България
Общинска администрация
Бойница

Interreg - IPA CBC
Bulgaria - Serbia

Благодаря за вниманието!

Д-р инж. Л. Тричков

Тази презентация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, ССИ № 2014ТС16I5СВ007. Съдържанието на публикация е отговорност единствено на РАРИС и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.